

A Kúria
mint felülvizsgálati bíróság
v é g z é s e

Az ügy száma: Kfv.VII.37.267/2025/4.

A tanács tagjai: Dr. Varga Zs. András a tanács elnöke

Dr. Szilas Judit előadó bíró

Dr. Magyarfalvi Katalin bíró

Dr. Remes Gábor bíró

Dr. Varga Eszter bíró

A felperes: felperes1

cím1

A felperes képviselője: Dr. Szendrő-Német Tamás ügyvéd

cím2

Az alperes: Zala Vármegyei Kormányhivatal

cím3

Az alperes képviselője: Dr. Ferenczi Csongor kamarai jogtanácsos

A per tárgya: természetvédelmi bírsággal kapcsolatos közigazgatási jogvita

A felülvizsgálati kérelemmel támadott határozat: a Veszprémi Törvényszék 103.K.700.941/2024/9/II. számú ítélete

A felülvizsgálati kérelmet benyújtó fél: a felperes (12. sorszám alatt)

Rendelkező rész

A Kúria a felülvizsgálati kérelem befogadását megtagadja.

A végzés ellen felülvizsgálatnak nincs helye.

Indokolás

A felülvizsgálat alapjául szolgáló tényállás

[1] A természetvédelmi hatóságként eljáró alperes 2024. március 8-án bejelentés alapján a Balaton-felvidéki Nemzeti Park Igazgatóság (a továbbiakban: Igazgatóság) munkatársaival közös helyszíni ellenőrzést tartott a felperes használatában lévő város1 hrsz1 4,9901 hektár területű, rét művelési ágú, Natura 2000 oltalom alatt álló ingatlanon. Az alperes a helyszíni ellenőrzési jegyzőkönyvben megállapította, hogy a városli ingatlanon agrotechnikai beavatkozást végeztek, miközben azon a mocsári kockásliliom állomány virágzó és bimbós állapotban volt. Több károsodott egyedet észleltek, amelyek a beavatkozás következtében megsérültek (összetört szár, leszakadt virágok), a földfelszín alatti hagyma sérülésére utaló nyomot azonban nem találtak. A városli ingatlan teljes területét felmérték, rögzítették a károsodott egyedek helyét és darabszámát, ezt összevetették a térképi adatokkal és a városli ingatlan korábbi években felmért mocsári kockásliliom állományával. Ennek eredményeként 46 db károsodott mocsári kockásliliom sérülését állapították meg.

[2] Az eljárás hivatalbóli megindítását követően az alpereshez 2024. március 14-én újabb közérdekű bejelentés érkezett a szintén Natura 2000 területnek minősülő város2 hrsz2, hrsz3, hrsz4, hrsz5 és a hrsz6 helyrajzi számú ingatlanokon végzett hasonló munkálatokról, melyek a mocsári kockásliliom példányok károsodásával jártak. Ezen ingatlanok közül felperes az város2i hrsz2 és hrsz6 helyrajzi számú földrészek tulajdonosa, míg a hrsz4 és hrsz5 helyrajzi számú ingatlanok bejegyzett földhasználója. Az érintett ingatlanokon az Igazgatóság munkatársaival együttesen még a bejelentés napján helyszíni szemlét tartottak a teljes terület felmérésével. A helyszíni ellenőrzésen megállapították, hogy

a városli ingatlannal azonos agrotechnikai beavatkozás folytán károsodtak a mocsári kockásliliom egyedek. A városli ingatlanhoz hasonlóan a helyszíni ellenőrzési jegyzőkönyvben feltüntették az egyedek helyét, darabszámát, valamint a felmérés módszerét és az ahhoz alkalmazott készülék típusát. A helyszíni szemle adatai és az Igazgatóság alperesnek megküldött nyilatkozata szerint az adatok feldolgozása alapján a felperes tulajdonában, illetve használatában álló város2i ingatlanokon összesen 41 db mocsári kockásliliom károsodott.

[3] A felperes a megelőző eljárásban az alperes felhívására tett nyilatkozatában elismerte, hogy a használatában lévő városli és város2i ingatlanokon (a továbbiakban: perbeli ingatlanok) 2024. március 7-én rétboronálást végzett és benyújtotta az alpereshez névű mezőgazdasági szakértő (a továbbiakban: szakértő) által készített magánszakértői véleményt (a továbbiakban: szakvélemény), amely azt vizsgálta, hogy a perbeli ingatlanokon a mocsári kockásliliom sérült-e valamilyen formában. A szakértő a 2024. március 13-án – a városli és az város2i ingatlanok nagy részén – tartott helyszíni szemlén történt mintaterületes felmérés alapján megállapította, hogy az ingatlanokon a kockásliliom már virágzásnak indult, azonban sérült és kipusztult egyedek a mintavételezés során nem talált, a mocsári kockásliliomban károkozást nem tapasztalt.

[4] Az alperes a 2024. április 11-én meghozott, ZA/KTO/01168-21/2024. iktatószámú határozattal a felperest a természet védelméről szóló 1996. évi LIII. törvény (a továbbiakban: Tvt.) 80. § (1) bekezdés b) pontja szerinti jogsértés miatt – mérlegelési jogkörben eljárva – 11.092.500 Ft természetvédelmi bírság megfizetésére kötelezte. Megállapította, hogy a perbeli ingatlanok szerepelnek az európai közösségi jelentőségű természetvédelmi rendeltetésű területekkel érintett földrészekről szóló 14/2010. (V. 11.) KvVM rendeletben (a továbbiakban: KvVM rendelet), az Alsó-Zala-völgy (HUBF20037) kiemelt jelentőségű Natura 2000 terület részét képezik, amelyeken a mocsári kockásliliom jelentős állománya található. E növény szerepel a védett és a fokozottan védett növény- és állatfajokról, a fokozottan védett barlangok köréről, valamint az Európai Közösségben természetvédelmi szempontból jelentős növény- és állatfajok közzétételéről szóló 13/2001. (V. 9.) KöM rendelet (a továbbiakban: KöM rendelet) 1. számú mellékletében, annak eszmei értéke 50.000 Ft/egyed. Részletesen ismertette a perbeli ingatlanokon történt felmérés módszereit, a fellelt, károsodott mocsári kockásliliom egyedek számát (összesen 87), kiemelve, hogy a károsodás egyértelmű okozati összefüggésben áll a felperes által elvégzett gyepgazdálkodási tevékenységgel. Felperes tudatában volt annak, hogy a perbeli ingatlanokon védett növényállomány él és a gazdálkodási tevékenységét ennek figyelembevételével kellett volna végeznie. A felperes által végzett rétboronálás következtében az egyedek nem pusztultak el, azonban egyértelműen károsodtak, mivel az érintett növények az adott évben már nem képesek termést fejleszteni. A felperes által csatolt szakvéleménnyel összefüggésben kifejtette, hogy a szakértő a természetvédelmi szakértői jogosultságát nem igazolta, továbbá az általa alkalmazott mintavétel nem volt alkalmas a perbeli ingatlanokon élő mocsári kockásliliomok, különösen a károsodott példányok számának meghatározására. Ezt igazolja az is, hogy a szakvéleményhez csatolt fotókon ép mocsári kockásliliomok látszódnak, az általa vizsgált mintákban azonban sem sérült, sem ép példány nem volt.

[5] A természetvédelmi bírság összegének meghatározását a Tvt. 80. § (2) bekezdésére, a természetvédelmi bírság kiszabásának szabályairól szóló 33/1997. (II. 20.) Korm. rendelet (a továbbiakban: Bírságrendelet) 1. § (1) - (2) bekezdésére, 2. § (1) bekezdés b) pontjára, 5. § (1) bekezdésére és a KöM rendelet 1. számú mellékletére alapította.

Mérlegelés alapján a károsodott 87 db mocsári kockásliliom egyed eszmei értéke figyelembevételével számított alapbírság legmagasabb összege (87 x 3 x 50.000 Ft, azaz 13.050.000 Ft) 85%-ának megfelelő mértékű természetvédelmi bírság megfizetését tartotta indokoltnak, részletesen ismertetve a mérlegelés során figyelembe vett szempontokat is.

A jogerős ítélet

[6] A felperes az alperes határozata ellen közigazgatási pert indított. Keresetében elsődlegesen az alperes határozatának megsemmisítését vagy hatályon kívül helyezését és az alperes új eljárásra kötelezését, másodlagosan az alperes határozatának megváltoztatását és a természetvédelmi bírság összegének mérséklését kérte.

[7] A törvényszék jogerős ítéletével a felperes keresetét a közigazgatási perrendtartásról szóló 2017. évi I. törvény (a továbbiakban: Kp.) 88. § (1) bekezdés a) pontja alapján elutasította. Indokolásában a Tvt. 4. § e) pontját, 80. § (1) bekezdés b) pontját felhívva, kifejtette, hogy a perbeli ingatlanok jogszerű földhasználója a felperes, azokon kizárólag a felperes jogosult mezőgazdasági tevékenységet végezni. A felperes képviselője elismerte, hogy 2024. március 7-én a perbeli ingatlanokon rétboronálást végzett, amely engedély nélkül végezhető tevékenység volt, a munkavégzéskor tisztában volt azzal, hogy a perbeli ingatlanokon védett növényállomány található. A felperes által végzett munkálatokhoz közeli időben lefolytatott helyszíni ellenőrzésre vonatkozó jegyzőkönyvek alapján a munkálatok következtében károsodott mocsári kockásliliomok megtalálásának pontos helye és darabszáma tényszerűen megállapítható volt. Hangsúlyosan hivatkozott a Kfv.II.37.794/2012/6. számú kúriai határozatra, amely elvi élel mutatott rá arra, hogy a természetvédelmi ügyekben a nemzeti park igazgatóság munkatársai szakértőként működnek közre. Kifejtette, hogy a felperes hivatkozása csak a feltételezés szintjén maradt, miszerint a károkozást a rosszakarói követték el, egyébként erre a megelőző eljárásban nem is utalt, ezért az ezzel összefüggő bizonyítás a Kp. 78. § (4) bekezdése értelmében a közigazgatási perben már nem volt lehetséges.

[8] Nem találta alaposnak a felperes arra történő hivatkozását sem, hogy a mintegy húsz hektár nagyságú területen a megállapítottnál nagyobb számú egyednek kellett volna sérülést szenvednie, mert éppen a felperesi képviselő tárgyaláson tett nyilatkozatából is következik, hogy ez a fogas boronával szemben a felperes által használt láncos boronának köszönhető. A felelősség objektív jellege miatt a munkaeszköz típusának és a károsodott egyedek számának a bírság kiszabásánál van jelentősége, jelen ügyben a tevékenység szándékos vagy gondatlan jellege is közömbös, az kizárólag a büntetőeljárás során releváns.

[9] Az alperes által megállapított károkozás cáfolatára a felperes által a megelőző eljárás során előterjesztett szakvélemény sem volt alkalmas. Az alperes helyesen állapította meg – melyet a felperes és a szakértő sem vont kétségbe –, hogy a szakértő természetvédelmi szakértői képesítéssel nem rendelkezett, így a szakértői kompetenciája hiányzott. A szakértő a mintavételt sem megfelelően végezte el, ez önmagában ahhoz vezetett, hogy az általa vizsgált területen nem talált sérült mocsári kockásliliomot. A közokiratnak minősülő ellenőrzési jegyzőkönyvek ezzel szemben a felmérés szakszerű módszerét egyértelműen alátámasztják

(az alperes és az Igazgatóság munkatársai csatárláncban, egymástól tíz méteres távolságban, a művelési sávokkal párhuzamosan, szisztematikusan az ingatlanok teljes területét felmérve végezték el). A helyszínen rögzített adatok feldolgozását követően az Igazgatóság ezt követően megküldte az alperesnek a károsodott egyedek EOV koordinátáit is.

[10] A bírság összegével kapcsolatban a Bírságrendelet 1. § (1) bekezdését, 2. § (1) bekezdés b) pontját és 5. § (1) bekezdés 1-16. pontját felhívva, kifejtette, hogy a védett természeti érték jogellenes károsítása esetén a háromszoros szorzó alkalmazandó. A természetvédelmi hatóság a legmagasabb bírságmértéktől eltérhet, azzal, hogy a Bírságrendelet 1. § (2) bekezdés alapján az alapbírság legkisebb összege védett természeti érték veszélyeztetése, károsítása esetében a pénzben kifejezett érték vagy értékek összegének a negyede. Az alperes a 87 károsodott kockásliliom egyed alapján jogszerűen határozta meg a kiszabható természetvédelmi alapbírság lemagasabb és legkisebb mértékét, majd ezen szélső értékek között mozogva mérlegeléssel állapította meg a bírságösszeget. A Kp. 85. § (5) bekezdésben foglaltak alapján – az alperes mérlegelési jogkörének terjedelme és az általa figyelembe vett mérlegelési szempontok ismertetését követően – arra a következtetésre jutott, hogy alperes határozata megfelel a mérlegelési jogkörben hozott döntéssel szemben támasztott követelményeknek, amikor az alapbírság legmagasabb mértéke 85%-ának megfelelő mértékű természetvédelmi bírságot határozott meg. A természetvédelmi bírság konkrét összegét az alperes a Bírságrendelet adta keretek között, az ott írt mérlegelési szempontok figyelembevételével állapította meg, határozata tartalmazza a döntés indokait, a mérlegelés szempontjait, valamint az azt megalapozó jogszabályhelyek megjelölésére is kiterjedő indokolást. A felperesnek ezzel összefüggésben a sérültségi rátára vonatkozó kifogása sem volt alapos, mert ennek figyelembevételét a Bírságrendelet 2. § (1) bekezdés b) pontja nem írja elő, ezért a bírság mértékénél a károsodott egyedek összes meglévő egyedhez viszonyított százalékos arányát az alperesnek nem kellett vizsgálni.

[11] A felperes által előterjesztett bizonyítási indítványokkal összefüggésben kifejtette, hogy a boronálásról rögzített szemléltető videófelvétel beszerzése nem volt szükséges, mert maga a felperes adta elő, hogy azon nem a perbeli – 2024. március 7-i rétboronálás látható –, hanem az figyelhető meg, hogy más növények miként hajolnak el boronáláskor. A felperes által megjelölt tanúk (név2 felperesi telepvezető, név3 traktoros, továbbá a szakértő) meghallgatását sem látta indokoltnak, mert a jogvita jogkérdésként eldönthető volt, másrészt a nyilatkozatok a megelőző eljárásban már rendelkezésre álltak.

A felülvizsgálati kérelem

[12] A felperes a felülvizsgálati kérelmében a jogerős ítélet hatályon kívül helyezését és az elsőfokú bíróság új eljárás lefolytatására és új határozat hozatalára utasítását kérte. A befogadhatóság körében a Kp. 118. § (1) bekezdés a) pont ad) alpontjára hivatkozott azzal, hogy a felülvizsgálni kért határozat az ügy érdemére kiható módon jogszabálysértő.

[13] Állította, hogy az elsőfokú bíróság a Kp. 78. § (2) bekezdését megsértette, mert az általa felajánlott bizonyítékokat nem vette figyelembe, illetve a rendelkezésre álló bizonyítékokat nem megfelelően értékelte. A perben benyújtott egy videofelvételt, amelyen a

perbeli ingatlanokon használt borona látható működés közben. Ezzel azt kívánta alátámasztani, hogy a védett növények sérülését nem az általa használt mezőgazdasági gép okozta. A bíróság nem rendelkezik szakértelemmel a gép működési mechanizmusa tekintetében, ezért az ezzel kapcsolatos következtetése nem megalapozott. Az elsőfokú bíróság következtetésével szemben a videofelvétel alkalmas lett volna annak megállapítására, hogy a munkagép a növényekben általában milyen sérülést tud okozni. Az összesen 87 egyed károsodása kétséges abból a szempontból is, hogy ezzel szemben a perbeli ingatlanokon hogyan maradhatott a növények 90 %-a sértetlen. Vitatta a Bíráságrendelet 2. § (1) bekezdés b) pontja alapján a bírságszorító alkalmazását is, figyelemmel az alperes által figyelembe vett mérlegelési szempontokra. Az elsőfokú bíróság nem értékelte, hogy az alperes a legmagasabb bírságösszeghez közeli összeget szabott ki, annak ellenére, hogy a kiszabás során enyhítő körülményeket szerepeltetett, illetve a védett növények nem pusztultak el, csak károsodtak. Összességében azzal érvelt, hogy az általa végzett mezőgazdasági munkálatok és a védett növények károsodása közötti ok-okozati összefüggés nem kellő mértékben bizonyított, ha az okozati összefüggés megállapítható és a bírság fizetési kötelezettsége fennáll, abban az esetben a bírság mértéke eltúlzott.

A Kúria döntése és jogi indokai

[14] A felülvizsgálati kérelem befogadására – az alábbiakra tekintettel – nincs törvényes lehetőség.

[15] A Kúria a Kp. 118. § (1) bekezdése alapján a felülvizsgálati kérelmet akkor fogadja be, ha

a) az ügy érdemére kiható jogszabálysértés vizsgálata

aa) a joggyakorlat egységének vagy továbbfejlesztésének biztosítása,

ab) a felvetett jogkérdés különleges súlya, illetve társadalmi jelentősége,

ac) az Európai Unió Bírósága előzetes döntéshozatali eljárásának szükségessége,

ad) a kérelmező alapvető eljárási jogának valószínűsíthető sérelme, vagy az ügy érdemére

kiható egyéb eljárási szabályszegés, vagy

b) a Kúria közzétett határozatától jogkérdésben való eltérés miatt indokolt.

[16] A Kúria megvizsgálta a felülvizsgálati kérelem befogadhatóságával kapcsolatban előadottakat, azok alapján a rendkívüli perorvoslati eljárás lefolytatását nem

látta indokoltnak. A felülvizsgálati kérelemben foglaltakra figyelemmel az alábbiakat emeli ki.

[17] A Kp. 118. § (1) bekezdés a) pont ad) alpontja a kérelmező alapvető eljárási jogának valószínűsíthető sérelmére, vagy az ügy érdemére kiható egyéb eljárási szabályszegésre alapított felülvizsgálat, a bíróság tisztességes eljárásának és a közigazgatás tisztességes ügyintézésének a kontrollját jelenti. A Kp. 118. § (1) bekezdés a) pont ad) alpontjára hivatkozás esetén a Kp. 117. § (4) bekezdése értelmében a befogadási kérelmet indokolással kell alátámasztani, mégpedig kifejezetten a befogadhatóság körében. A Kúria hangsúlyozza, hogy a befogadás körében kizárólag a Kp. 118. § (1) bekezdésben felsorolt befogadási okok fennállását vizsgálhatja, a felülvizsgálati kérelemben megjelölt eljárási jogszabálysértésekről nem foglalhat állást, arra kizárólag a már befogadott, a felülvizsgálati kérelmet érdemben elbíráló határozatban van lehetőség.

[18] A felperes az ad) alponthoz kapcsolódóan eljárási szabályszegésként a Kp. 78. § (2) bekezdésére utalva az általa felajánlott videofelvétel, mint bizonyíték jogsértő figyelmen kívül hagyására és a rendelkezésre álló bizonyítékok téves értékelésére, e között az alperes bírság összegére vonatkozó mérlegelésének elsőfokú bíróság általi téves értékelésére hivatkozott. A rendelkezésre álló peradatok alapján ezzel szemben annyi megállapítható, hogy az elsőfokú bíróság az ügy elbírálása szempontjából releváns tényállást rögzítette, a rendelkezésre álló bizonyítékokat – közöttük a felperes által előadott körülményeket – egyenként és összességükben a megelőző tényállással összevetve értékelte, az abból levont jogkövetkeztetései az ítélet indokolásából kiderülnek. A felperes által felajánlott bizonyítás mellőzéséről az elsőfokú bíróság az indokolásában számot adott. A bírság összege körében pedig a Kp. 85. § (5) bekezdése mentén történő értékelésével a felperes e kereseti hivatkozásait is megválaszolta. Az a körülmény, hogy a felperes a jogerős ítéletben kifejtett jogértelmezéssel nem ért egyet, a felülvizsgálati kérelem befogadását önmagában nem alapozza meg (Kfv.VII.37.807/2023., Kfv.VII.37.007/2024/2.),

[19] A Kúria hangsúlyozza, hogy a következetes kúriai gyakorlat szerint az elsőfokú bíróság által figyelembe vett bizonyítékok értékelésének felülmérlegelésére kirívó iratellenesség, okszerűtlenség, illetve súlyos eljárási szabályszegés hiányában nincs lehetőség ((Kfv.I.35.316/2021/2., Kfv.III.37.028/2022/2., Kfv.VII.37.037/2022/2., Kfv.III.37.768/2022/7., Kfv.V.37.686/2023/3.). A felperesnek e befogadási ok körében nem elegendő az általa megsérteni vélt eljárási szabályszegésre hivatkoznia, az indokolásnak olyan kétséget kell ébresztenie a felülvizsgálni kért jogerős határozat helytállósága tekintetében, hogy az további érdemi vizsgálat nélkül ne legyen megítélhető (Kfv.I.35.472/2022/3., Kfv.VII.45.269/2022/2., Kfv.V.35.285/2023/2., Kfv.V.35.129/2024/2.). A felperes a felülvizsgálati kérelmében azonban olyan eljárási szabályszegést nem valószínűsített, amelynek eldöntéséhez az ügy érdemi vizsgálata szükséges, ezért a felülvizsgálati kérelem befogadására a Kp. 118. § (1) bekezdés a) pont ad) alpontja alapján nincs lehetőség.

[20] A Kúria mindezek alapján megállapította, hogy a felülvizsgálati kérelem befogadásának a feltételei nem állnak fenn, ezért annak befogadását a Kp. 118. § (2) bekezdése alapján megtagadta.

A döntés elvi tartalma

[21] *A Kp. 118. § (1) bekezdés a) pont ad) alpontja alapján a felülvizsgálati kérelem befogadására nincs lehetőség, ha a kérelmet előterjesztő a perben rendelkezésre álló bizonyítékok elsőfokú bíróság általi értékelését, a hatóság által kiszabott bírság jogszerű mérlegelésének elsőfokú bíróság általi ellenőrzését, kirívó okszerűtlenség, illetve súlyos eljárási szabályszegés valószínűsítése nélkül támadja.*

Záró rész

[22] A Kúria a felülvizsgálati kérelem befogadásának megtagadásáról a Kp. 118. § (2) bekezdése szerint tanácsban, tárgyaláson kívül, indokolt végzéssel határozott.

[23] Az eljárás az illetékekről szóló 1990. évi XCIII. törvény (a továbbiakban: Itv.) 57. § (1) bekezdés a) pontja alapján illetékmentes, ezért a Kúriának az illeték megfizetéséről rendelkeznie nem kellett. A felperes a tárgyi illetékfeljegyzési jog ellenére szükségtelenül lerótt 70.000 forint felülvizsgálati eljárási illetéket az Itv. 80. § (1) bekezdés i) pontja alapján az illetékes adóhatóságtól visszaigényelheti.

[24] A Kúria által hozott határozat ellen felülvizsgálatnak a Kp. 116. § d) pontja alapján nincs helye.

Budapest, 2025. május 6.

Dr. Varga Zs. András s.k.

a tanács elnöke

Dr. Szilas Judit s.k.

Dr. Magyarfalvi Katalin s.k.

előadó bíró

bíró

Dr. Remes Gábor s.k.

Dr. Varga Eszter s.k.

bíró

bíró